

МОДЕРНО ИЗКУСТВО

3.

МОДЕРНО ИЗКУСТВО

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ

* ЗА ИЗКУСТВО, КРИТИКА и КУЛТУРЕН ЖИВОТ *

Редактор: Евгений К. Теодоров.

Теодор Траянов.

ПРОРОК *)

Вжрвя напуснат аз отново	Ала жм мен умраза зина
И кръв бележи моя ход,	Из слепи виещи тълпи,
Из погледа ми живо слово	Де всеки миг расте в година
Споява заник и вжзход.	И никога врагът не спи.

Духът с любов света обсеби	Днес всяка стълпка буди спомен
И черни тайни разгадах,	За звер стоглав, за бесен град,
Орисаний заключен жребий,	Зове там подвигът огромен,
На моя род безсилний грях.	И няма връщане назад.

Ти жива си, о песен строга,
Чер панцир пази девствен ржст!
О слово, меч от тма и огън,
Вестявай обич, скръб и мжст!

СМЖРТ В РАВНИНИТЕ

на Панайот Киселков.

Лежа самотен, неподвижен,	Какво видя сега насжне.
А раната струй безспир,	О майко! — падащи звезди?
Ни глас далечен, нито ближен,	Защо ли полунощ не звжгне? —
И само облаци-покрови	Зова аз сенките сурови
Висят над горестната шир: —	На моите войнствени деди! —
Ах, кой ще ме зарови!	Ах, кой ще ме зарови!

Не чувам горско шумоление;	Довей, о ветре, пржст свещена,
Ни приласкаваща вълна,	От севера, от родни кжт! —
Русалките не бдят над мене,	Целувка чувствавам студена,
Над мен не плачат нощни сови,	Тежат невидими окови
Ни тжжно-бялата луна: —	И клепки ледени тежат! —
Ах, кой ще ме зарови!	Ах, кой ще ме зарови?

*) Тия стихове са из сбирката на автора „Български балади“ — цикъл „Опустошение“.

ПОСЛЕДНИ СЛОВА

на Илия Иванов Черен

Ръце към тебе сплитам
В покорност и молитва,
О Боже! Всемогъщи
На моята страна!
Прогледнал раб зове те
Пред смърт и в свята битва,
За пръв път Твоята близост
Той в себе узна!

Ти, Отче Наш, вземи ни
Под Твоята закрила, —
Прости на бранни братя,
Прости и на врага!
И низпосли в сърцата
Лъчи от Твоята сила,
Без ропот да заспиме,
Завити от снега.

Дозе духът размирен
Отеческа повеля,
Закон стоящ над всяко
Добро, над всеки грях!
И примирен ще легна
На черната постеля,
Лжстителния ужас
На мойта смърт разбрах.

И в час на жал последна,
В предсмъртните умори,
Кога блуждаещ поглед
Затърси любен взор,
Очите ми тих ангел
Полека да притвори,
Да вжнесе душата
Към родния простор.

РОДНИЯ ЛЕС

Лесът с вълшебно самовластие
Разстила тъмни клонове,
И сякаш раснат всички храсти
И кжмто бждно гордо щастие
Извишват с трепет върхове!

От тебе джхат вечни сили
И в най дремливия прокой!
И твоите корени и жили
Веднаж ли само са разбили
На прах внезапния порой?

Разстилай клонове сурови
Над немощния малък храст!
Веднаж ли вечните огньове
Вжзпламваха внезапно нови
Под лютия и скржежен пласт?

Когато бурна нощ заплаче,
В теб радост, щастие кипят!
Макар че нейните палачи —
Безброй невидими косачи —
Над твоите върхове свистят!

Владей с вълшебно самовластие,
О роден, неизгледан лес!
В теб блика плодоносно щастие,
И в трепета на всички храсти
Залог свещен прозира днес!

ПРОКЪЛНАТИ

на Людмил Стоянов.

Покорни и неми те срещат зората
И тръгват за хиледен път
Пред Хелиос светли да склонят челата
Да молят за радост и песни земята
И после безшумно да мржт.

Пред тях се разстила безкрайна пустиня
Над тях сж запяли слънца
Безстрастната песен на скръбна кончина
Из пътя безкраен към знайна родина
Те бързат с туптящи сърца.

И падат . . . Но мъжком надежда окриля
На бледите войни душиите. Осанна!
Из хаосът тжмен се раждат богини
Ей сжмва! Белеят далечни градини
От изток изгрява зорница. „Осанна!“

А месеца кървав в пустинята грее.
Миражите чезнат. Простора мъжчи.
Надвиснала, алчуща бездната зее
Стоока. Наоколо мражт гжстее
И ужасжт гледа с безкръвни очи . . .

Покорни и неми, те срещат зората
И тръгват за хиледен път
Пред Хелиос светли да склонят челата
Да молят за радост и песни земята
И после безшумно да мржт.

Константин Т. Балабанов.

ПОД СУРДИНКА *)

Адажио.

Припаднал дим мек, бледо-син Че сякаш нещо отлетя,
Се вий в'вечерни здрач... Измина своя път . . .
През сжнен и болезнен сплин О, как са тжжни тез цветя
Дочувам уморени грач Увяхнали в здрачт —
На вечерните птици. Как бледи те се свиха! . . .

В боязжн пискат те едвам Незнайни някои уста
С угасващия ден. . . Нашепват ми--прости, прости...
Тжй тжжно е... Аз плача сам Ний плахи тржпнем пред ношта
И плачат те сжс мен — Сред сжжни самоти
Заклученик в тжмници. И тжй е тихо . . . тихо . . .

SPLEEN

Как си бледна! Спиш ли? . . .
Емануил П. Димитров

Лжчи застинали горят Чуй, тя те тихичко зове
Над степ от свяхнали цветя Далеч в отвждните царства
И струни кжсат се трептят... Кжм приказните брегове . . .

А бавно спущат се крила В миг сепвам се. Тжй много пих.
Над острова на сенките На сжне плакал сжм—сжлзи
Загжрнат в здрачини в жгла.. И тжй е вечерника тих . . .

О чувай, лунен пилигрим, — А там в ковчега тя седи —
Ношта запява, че света Цветя и свещи, бял саван —
Е звезден прах, твой призрак, С очи кжм светлите звезди.
дим;

С'смях гледаше ги нявга тя . . .

Плачи за своя пжрви сжн . . .
Плачете траурни цветя! . . .

*) Из неиздадената сбирка „Есенен здрач“.

СПОМЕН

Тихо угасна деня сред мъгли
И сенки се сплитат
И сенки отлитат,
А вжн все вали, и вали . . .

Виждам аз своя усмихнат, бял ден.
— То беше отдавна.
Ах, песните бавно
С тжга отзвжниха вжв мен.

Пролет . . . Снежеше полека навжн
Люляката свежа . . .
Цвят в лунната мрежа
Тя беше . . . — Не бе ли то сжн? . . .

Тихо угасна деня и смрачи . . .
Смирено аз плача
И гледат ме в здрача
Две плахи . . . две тжмни очи . . .

Евгений К. Теодоров.

Н. И. Мазуркевич.

Монастиря „Св. Константин“.

(настроения).

Не вярвах, че беше зима, дотолкова деня бе светъл, слжнчев. Аз тржгнах от Варна за монастиря „Св. Константин“. Като минах край тихите гробища кждето над пресен гроб се вжлнуваха работници, неволно бях очарован от морето. То се откри пред мене с необятното си величие и блясжк; като намазания с восжк паркет след бал горяха пред менé морските отблясжци. По небето плаваха красиви сини облаци и огледалната повжрхност на морето ги отражаваше в чудновати форми.

Колкото приближавах монастиря, някаква вжтрешна тишина успокояваше нервите ми и ставаше на сжрцето тжй тихо, тжй спокойно. . . Когато аз пристигнах вече падаше тих, златист здрач. . .

Нито радостните викове на другарите ми, които поздравиха моето пристигане, нито тяхното гостоприемство и угощение

можеха да ме задържат и аз веднага се отправих към пещинния бряг. Като слезах на любимото място и се приближих към морето, сграбчих с ръце първата попаднала вълна, целунах я и потрих челото, лицето и гърдите си с морската вода.

Аз седнах на прибрежния камък и се заслушах. А морето ми пееше стара позната песен, родна, нежна. . . . Ето една вълна се разби при краката ми и в нейния плясък аз долових привет от родните брегове. После дълго, дълго аз гледах в далнините, в тия застинали далнини зад които е моята родина, където аз вярвах в щастиего. . . . А вълните сякаш ми шепнеха: „Жива е тя . . . Обича те . . . Търпи, надявай се, очаквай! . . .“

Ето тя черен облак, безформен, голям, който закриваше първия зрак на луната отминава, разсейва се и тя пак се показва. Отдалече някой свири тъжно и долита жално пеене на българска народни песен.

Става свежо, задуха вечерен вятър, а аз все още стоя на брега. Там е Новоросийск. . . . Ето тъкмо там от където идва тая светлива ивица е моя роден град, моята родина. Тая чудно нежна, особено мека, лъчиста, лунна светлина идва от родния бряг и по морето, по ивицата на лунното отражение стига до моя бряг, до брега на моето изгнание и ме облива, сжгрява, целува. . . . Не това не е лунен зрак: това е великата мъченица — моята родина. . . . Нейното лице гори озарено от мъки, нейното сияние минало по морето растожието, която ме отделя от нея прониква в мене, сжгрява ме и целува. Не напразно, така силно, до болка бие моето сърце. . . .

Какво иска тая тъмна сянка, която идва към мене? О, хора, даже и тук не мога да намеря скала, където да отидна. Сянката минава по алеята на изсжхналия парк. На върно някой от монастирските жители. Светлата нощ гледа в душата ми с своите златни звезди и широко ми открива безгранични обятия. А вълните пеят — „Смъртта не е нищо друго освен преход от една форма към друга“. И блясва в мене внезапна мисъл — безсмъртието е органично свързано със самите нас, с нашето духовно аз и да го сжзнаваме е напълно естествено и необходимо, защото инжк се чувствува страшна пустота и живота става безсждржателен. Мисълта не може да го отрече, нито да го докаже, понеже това означава да доказваш това с което искаш да доказваш.

Сянката приближи към мене. Това е местната прислужница Мариша. Тя е млада, руска бежанка и сжс сжлзи на очи ми разправя, как някой от тукашните надзиратели влязал в квартирата и през нощта в 2 часа, как я изплашил и как сега искал да я изпжди, защото тя не го приела. Има ли тука

някаде справедливост?—завърши тя. Аз ѝ обещах да проуча тая работа и я помолих да ме остави сам. Тя си отиде и аз още дълго седях при морето, но моите мисли бяха вече други. Беше ми страшно мъчително.

В морето се мярнаха плаващи греди. Вероятно някъде се е разбила лодка или кораб. По брега се пръснаха работници, които почнаха да ги събират.

Тая нощ спях дълбоко. Сутринта се събудих преди първите лъчи и тръгнах за Варна.

Крум Кънчев.

Черната цигулка на странника.

Хората го непознават и чужди са слънчевите дни за вълшебната негова музика.

Защото той обитава далечния мир — мира на нощните видения, а безплътната му сянка броди незрима за очите на Безбройните.

Странник е неговото име — че тжмен е лика му като картина на несжнуван сжн, и странни са песните му — на черна цигулка скръбни вопли.

Като рояк пчели гжмжат загадки около безначалния му брод; а безчет пламтящи езици обвиват стжлбата кжм неговото царство.

И никой не пази в себе мисжл — да оттули плащ на тайни. та през бисерна виделина да стрелне взор кжм стжгди на звезден живот.

Това е знайно от паметни дни. . . .

* * *

Запазете словата ми — слова на безумец, упоен от отровата на жжлти цветя — слова за Странника, назван приятел на моята душа.

Плах слух подложете за ека на звжнтящите му песни, песни, които се борят с черна цигулка, както вжлни с кораб! Че Странникжт е сянка, сянката — бездна на живота му.

А чую ли е бездна да раздипли тайни на чужденци?...

Аз знам за Странника, защото не сжм чужд нему, а приятел на моята душа е той — Странника! . . .

* * *

— Несмело небесни звезди пилееха бледа виделина по ширни земи, покрити от плащ на кжсна нощ.

Изминал бе шумния ден.

И власт пржскаше низ необятен простор мрак — черен и тежжк.

* * *

Ала виделина на фар отсеке нощни мрачини и обагри с огнена окраса специя друм.

И счуха се звуци на сребжрни звжнци, и тропот на

скъпа колесница, водена от луди коне, оглуши мъртвешкия покой.

През мрежа от огнени ивици се процеди картина на чудато видение—Странника летеше с бурен набег към мен. * * *

— Скъдно свети божествената луна, мразовите вихри стенания пръскаат над тъмни води. И нигде пжтека не открива сива снага.

Къде? — Къде се шири властта ти ношни Странико?..
Може би далеч, може би по ледените чуки на неплод-
ни висоти ще пропжлзим ние — двама бродници презира-
щи факлите на суетата и греха.

Но — води ме, води! —

Аз съм твой — по лика ти чета името на брат си —
Страннико! Ти си мой брат—чародеецо с черната цигулка?.. * * *

— По небето летяха ранени огнени кжлба и обилно кжрвави пръски жар се сипехе вредом.

Звезди и големи слжнца кжсаха части от телата си и поеха сухата земя, жадна за влага и виделина — влага що шурти на кжрвави струй из ранени Светила!

А Трябаше да крепнат стебла на отровни цветя — цве-
тя на загадки и смърт. . . . Загадки и смърт се плодеха в
царството на Странника, защото цветята на потайното му
царство опиваха по-властно от неразбулена сила на смъртта.

И аз пих от джха на жжлтите цветя, ала познах Стран-
ника и чрез песните на черната му цигулка, като по пур-
пурна свила покачих душата си на висините. * * *

Като лазурно изваяние се белееше дивния стан на Стран-
ника — изваяние което погжлна моите форми, за да се
хлжзна в бездна на сливане с безплатното.

А конете летяха из безпределния простор.

И далече отровните цветя привеждаха жжлти глави.

Но аз бях опиянен и — вржщане нямаше. . . . * * *

— — — — — * * *

Помня: беше ден—плуващ в песни за младост и любов.

Нещо примрежваше взора ми, та слепеех.

А някъде тжлпи гжмжеха убито и тжпо.

И през сжнен плащ сжзирах позора на моята престжп-
ност.

Помня: — ден беше — ден на моята гибел, зидана от
властна жена.

Аз бях престжпник — обречен на смърт, а живеех!

Тогавя непознавах Странника и силата на Неговата чер-
на цигулка не бе открита за мен. ни в миг на ношен сжн...

Не знаех за моя брат, кой с отровни цветя ме направи
подвластен на песни, лжхани от струни на черна цигулка.

Глух бях за песните на Странника, кои изплетоха ни пжтека към висините, отде не сжира се синур между живот и смърт. * * *

Ала пред угасващия ми взор се занизаха картините на моето минало: възкръсваха спомените на минал живот, като звезди разкривани от хвърчащи облаци.

И трябаше да изтече водата на миналото, та ладията ми да зацепи води на нови дни.

И това стана. — това направи странника с черната си цигулка. * * *

Бучене на вечно течащи води съпътствуваше нашия шеметен летеж.

Ние порехме ефира и по пжтеки на неспирен водовъртеж обхождахме царство на сжн и видения

И нечути бяха стжпките на безплътния ни брод, че сенки бяхме станали — аз и Странника.

А чар и безумие лелееха нашите дихания — и опознах лика на тайни рисувани от музика на вечна печал, та джлбоки брезди вреза в тревожната ни памет спомена за паметна Нощ — нощта на скитничество и посвещение. . . * * *

— — — На крехки дни пролетен цвят! — почивай в люлката на светла утрин, че далеч са мразовитите мигове на ледената зима — далеч, колкото е близък пжтя към неизбежния край — пжтя към смърта! — — —

. . . Сиви облаци откриваха лика на бледа луна и под светлинни проблясъци се открояваше бедна хижа — подслон на изнурени обитатели.

А болна виделина на бяла свещ лазеше по образ на младенец, кой пастреше в нехфела гржд мигове пеещи всред младост и невинност — в празен кжт на хижата спеше свидетелна рожба.

И през мъглата на светлинните езици сжзрех аз Първия ден на животв, назован детство — сжзрех пролетен цвят — вжплотен в лика на едно Дете. . . * * *

А черната цигулка рушеше зидовете на мощното безмжлвие и сипеше кристални капки по моя изострен слух.

Странникжт откриваше покривало на незначайни слова и тржбеше сказание за онова дете, което се в бяла пяна кжле през дни на ранна Пролет.

Аз прозрех що е първи ден на живота и целунах в сладостно омайване безгрешната невинност на пролетния Младенец.

И поржсих чисти сжлзи по бледи бузи — плачех, както се плаче по видение на загубен сжн.

Защото пред взора ни израстваха нови картини — бясен бе набега на виденията — както е вихрен летежа на кратките дни. . .

А колесницата ни возеше по пжтките на невзрачен хаос.
Тжихме в бездните на многоликата нош — названа:
нош на Посвещение и пируване от трапезата на световната
мждрост.

Жжнеха искреши звезди на лазурни сводове и тржбеха
за власта на всемошния Странник.

А песните на черна цигулка плетеха стжпала за небе-
сен Вжзход. . . * * *

— — — Царски губери стелят чадата на вси векове и
тихо вжрвиш ти властна и горда — вжрвиш и ржсиш семе на
горест и копнеж — защото си сжздадена за сжлзи!

Не стихва нивга страстта в топлата ти гржд и непре-
станно румените Твои устни тжрсят парлива целувка.

В диплите на златокждрата ти коса дремят тжми на сла-
дост и чаровна нега, а бездният ти взор мами кжм пригржд-
ки на знойно допиране и сжнна забрава.

И за чудо — О, Божество — всеки знае гибелта на твоя
прием — и пак топи се в копнеж за позорно сливане.

И всеки докоснат до пламжците на твоя пжстроцветен
факел опжрля своите крила — ала ничия уста не отронват
по теб мжлва на ропот — че Ти си пожара, кой дава под-
слон на вси жители под Слжнцето! . . .

— — — Познах те в приятен миг и привел глава бла-
гоговеех пред твоето величие. (Следва.)

Считаме за свой джлг да се извиниме пред автора и читателите
си за грешката, поради която под статията на г н Иван Радославов
„Общочовешко и национално изкуство“ е пропуснато името му при
отпечатването и вследствие която, бяхме принудени да залепим книж-
ки с името под нея. За напред подобни грешки не ще се допускат.

Умоляват се всички, на които сме изпратили излезлите книж-
ки от списанието, след получаването на настоящия III брой, да си
внесат абонамента.

От III брой списанието „Модерно изкуство“ става месечно, като
цената на отделния брой, поради новото посжжпване на печата и хар-
тия, е 4 лева, а абонамента се изменя, за година в Бжлгария—35 лв.;
в странство — 50 лв. (Полугодишен няма). На тия които са внесли за
цял абонамент (по пжрвия), разликата ще им бжде повжрната, а тия,
които са внесли за полугодие, се умоляват да доплатят за годината
(по новия)

От редакцията.

Артур Шницлер.

БАЛАГАН

(шега в едно действие),

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

Директор	Първи скандалист
Автор	Втори скандалист
Миролюбивий	Граф фон Шароле
Сприхавий	Занатчия
Наивний	Господин в партера
Жител	Някой в синьо
Жена му	Жители, солдати, келнери,
Втори жител	деца и др.
Двете му дъщери	

Лица участващи в театра на марионетките.

Херцог фон Лавин	Резонйор
Херцогиня фон Лавин	Безмжлвен господин
Героя на пиесата	Втори безмжлвен господин
Мрачния другар	Атлет
Веселия другар	Мжртва девойка
Лизел	Слуга
Мрачен канцеларист нейн баща	Смжрт
Кузен Бракенбург нейн младоженец	

Градина с театри на марионетки. Вечер. На задния план на сцената се издига голям театър на марионетки, чиято завеса е спусната; на театра надпис: „Балаган“. Отстрани, на ляво тесен висок балаган с стара конструкция. Понататък на ляво на предния план при кулисите карусел. Отдясно се продължава към авансцената ограда с решетки, зад нея — градина — ресторант, излизаща от дясно зад кулисите; от дясно пък, на предния план зад решетката издигната естрада. Пред големия балаган — пиано. По-голямата част на сцената е заета с маси и столове; но средата е свободна, така че от театра на марионетките до суфлйорската будка води доста широк път.

При откриване завесата се чува силен шум. Отдалеч се донасят здуците на военен оркестър. В малкия балаган, в който има представление (две фигурки се бият, и двете ги износя дявол и пр.) се тълпят деца със своите гувернандки. Дебела жена с тенекиено кръгче в ръката събира пари сред зрителите. Деца и възрастни се въртят на карусели. От дясно на естрадата шансонетна певица довършва своя куплет. Аплодисменти.

Пред по-голямата част от масите седят посетители, които ядат и пият. Жителя и жена му, втория жител със своите две дъщери и пр.; солдати, жители, девойки. Приивчат нови посетители, сред които са Сприхавий и Миролюбивий.

Миролюбивий. — А, какво, да седнем ли тука?

Сприхавий — Че какво има тук особено?

Миролюбивий. — О, нов балаган. . . . Аз поне още не съм го виждал.

Сприхавий. — Балаган? — Може би. . . . Нов? Да видим.

Наивний. — (влиза с приятели) — Ах погледнете тука! Нали това е нещо ново? Хей, келнер. . . . Пиво!

Келнер — Слушам. . . . ей сега. (При входа двама младежи раздават афиши. След това влиза облечен като виенски фронт директора, сиيرا се на горното стъпало пред театра и говори с тон на покана (на жаргон — смес от виенско и провинциално наречие с неправилни ударения).

Директор. — Уважаеми господа. Тука ще видите вие, удостоения с награда най-нов куклен театър, наричан още марионетен театър; театър, комуто отсега нататък предстои да направи сжвжршено излишно посещението на другите театри. Беглия поглед вече хвжрлен на театралния афиш може да ви покаже, че тук са взети пред вид всички драматически потребности на почитаемата публика. — В тая пиеса участвуват нито по-вече, нито по-малко — Херцог Фон Лавин, високопоставена и елегантно облечена особа, сжщо както и неговата законна сжпруга, — вжввиша степен сжвременна жена в сензационен туалет; но това е малко; имаме в запас — героя на пиесата, лице, което сжобщава движението на пиесата, сжщо и неговите другари, от които един — Мрачен, а другия напотив има честта да е винаги в добро настроение. Но и това е малко: взема участие още и госпожица Лизел, — мило сжздание, зад което се влачат цяла опашка; и това обаче не е всичко: на сцената излиза и нейния роден баща, — мрачен канцелирист, нейния годеник именуем сжщо орисан и персона с отличителен ум, с джлга черна брада именуем резонйор.

Но и това още не е всичко: в днешното представление вземат участие двама господа, които трябва да мжлчат и за това автора ги е нареклж безмжлвни господа. Най-после имаме в запас атлет с ордена гигантска сила, мжртва девойка, слуга в ливрея, който трябва да отваря вратата и последната новост, пжрво достигната от нас, — смжрт вжв вида на паяк, или паяк вжв вид на смжрт, с което би могло и би трябвало да се изчерпи всичко потресващо в тая драма. По нататжк трябва да се отбележи: всички тия господа говорят с ритмовани стихове: благодарение на което знамето на поезията се джржи високо и никога не се игнорира. — Заповедайте, господа и дами! Сега ще почне новото представление, сега ще почне!

Миролюбивий. Забавителен младеж.

Стрижавий. 'Аз го знам . . . По-рано той беше жонглер . . . Сега всякой става директор на театр.

Миролубивий. Но, моля ви се — това е куклен театр.

Автор. (Отива с директора към рампата). Но нали, Боже мой! . . .

Директор. Какво има?

Автор. Нали хората ядат? . . . Нали така е невъзможно! Нали това бжрка! Нали те са невнимателни! . . .

Директор. Ако са гладни, то пжк те на pewno няма да слушат.

Автор. Но, нали това е противно на нашия договор? Наистина, с удоволствие бих снел своята пиеса от сцената. (Завесата на големия балаган се вдига. Горски ландшафт. Всички фигури стоят на задния план., виждат се телове с които те се управляват).

Наивний. Те са подкрепени отгоре! Ах, колко е хубаво! (към приятелите). Погледнете!

Герой. (Излиза напред и под акомпанимента на пианото пее следния куплет)

В пиесата играя,
И главния дял е мой
Герой зоват ме всички,
Макар да н' сжм герой.

(Отстъпва в реда на фигурите. По такъв начин се джржат на сцената и следните фигури).

Лизел. Тжй стройна и тжй млада
Пленявам всички аз
Красива ме наричат
Но без да сжм такваз.

Херцог. На зрелища обичам
Да ходя всеки ден,
Макар и херцог знатен
Но много са кат мен.

Херцогиня. Изменница, — да често
Аз на мъжа си сжм.
Защо, — не знам, но всички,
Зоват ме таласжм.

Втория жител (повдига се и се обржща към джщери-те). Хайде да ходим, деца; това не е за вас!

Пжрвата джщеря. Но, папа, нали ние не разбираме какво знач това?

Втория жител. Е, щом нищо не разбирате, то да останем.

Останалите фигури в хор.

До днес сал в епизоди
Играехме все ний,
При нашто появление
Хор считайте ни вий.

(Завесата на големия балаган пада).

Наивний. Това беше първото действие.

Миролюбивий. (Аплодира).

Сприхавий. Обаче те бжрзат.

Миролюбивий. Това ми се нрави.

Сприхавий. Почакайте . . .

Наивний. Видяхте ли нишките?

Автор (към директора) Настроението е отлично нали?

Директор. (Повига рамене).

(Завесата пак се вдига).

(Сцена: стая наредена в съвремен стил. Отлево — писалищна маса. Прозорец към улицата; отдясно — врата към антрето, отляво — към спалнята.)

Героя на пиесата стои пред писал. маса. *Лизел* подскачайки бяга и му закрива очите с ръце.

Лизел. Отгатни!

Герой. Красавицата ми е там.

Лизел. Твоята — да; красавица — не знам!

Герой. Това ми докажи!

Лизел. Ах, бжрзам, веч прости . . .

Герой. Поне с една целувка ти ме угости . . .

Лизел. Не, не може! . . . Виж какво донесох аз (разсипва наоколо цветя).

Лизел. Отивам . . .

Герой. Тжй ли скоро?

Лизел. Службата не чака — друг пжт.

Герой. Минутка сал!

Лизел. Минутка . . . После пжк вжрвят целувките безкрай . . .

Герой. Как, недоволна си от мен!
(джлга прегрждка).

Лизел. Време е прощавай. Пак вжв други ден!
(Излиза).

Сприхавий. Стара история! . . .

Миролюбивий. То-ест как?

Сприхавий. Тая красавица вече ми се доеде!

Герой. (Сам) Ех, прощавай! Отиде! И не знае тя,
Че навек се разделяме ние в света.

Не ще я целувам аз никога пак,
Ни с лодка, в гората ще ходим по мрак.

Миролубивий. Вжхитително! Наистина чудесно.

Сприхавий. Местен колорит! Вие отгатнахте.

Наивний. (Смее се). Да се разхождат в гората! . . .
(кжм своите приятели) Помните ли? Нали ние сжшо бехме
веднаж в гората и ядохме там симити.

Резонийор. Влиза. Той е в черен костюм с джлга черна
брада, сджжан и сериозен. Излиза напред и се покланя.

Сприхавий. Що за маска? . . . Аз требва да го зная!
. . . И каква нелепа безвкусица!

Миролубивий. Кой е тоя? . . .

Сприхавий. Не зная още . . . Но аз ще си припомня
после! . . .

Резонийор. Сжм в таз пиеса — резонийор,
Говоря всичко без разбор.

Герой (сжрдито). Негодни за нищо сте, туй разберете
И по-добре знайте ли я там мжлчете.

(Резонийора отстжпва назад, спира се на прозореца и
стои там).

Сприхавий. Аха! Сега почва сатирата!

(Резонера в продължение на по-нататжшното действие
само от време на време излиза напред, когато дойде реда му
да каже нещо. Изобщо той не участвува в действието и оста-
ва сжвжршенно неподвижен. Той на никого не обржща вни-
мание, а другите сжщо не му обржщат внимание).

Герой. Не ме сждете вий твжрде строго:

Аз склонен сжм кжм чувство, не и кжм дела.

За себе си не ще ви кажа много!

В пиесата герой сжм и то само там.

Как скриват ме предпазливо мен.

Щом свжрша свойта роля.

И не отличавам нощ от ден.

В сжнджка гдето преживявам.

Кой би завидел на подобна участ.

Обаче в нея има пак просвет.

Аз сжм марионетка, аз сжм вещь и нищо.

Но пжк сжнджка — нов, в туй цели е секрет.

Резонийор. Искам да ви забележа — вашта реч

По смисжла на ролята е моя веч.

Герой. Моля ви мжкнете там.

Какво говоря ази знам.

Слуга. Да ви доложа имам чест.

— Другари идват — приятна вест.

(Излиза. Влизат; Мрачния другар, в твжрде изящен тж-

мен костюм. Веселия другар малко тлжст, в широки дрехи).

Веселий (Подскачайки).

Веселие вредом, живот в цели свет!
От новата пролет ви нося привет!

Мрачний. Уви! скърби, душа в тоз час —
Защо сжм нужен тука аз?

Резонйор. Превжходно себе си препоржчат
Другарите, дошли тук ей сега.
Паяка сияй, поета ликува
А мрачния — навжсен от тжга.

Сприхавий. Той ми действува на нервите!

Миролубивий. Нали така е и нужно . . . Нали в това е
всичката сол!

Сприхавий. Е вече, пжк и сол!

Автор. (Кжм директора). Струва ми се, че зрителите
скупаят.

Директор. Аз ви казах да премахнете тая фигура. Още
тая сутрин ви казах това.

Автор. Не може ли сега? . . . Аз веднага ще зачеркна
няколко стиха.

Директор. Но по-скоро, по-скоро — иначе ще бжде
кжсно. (Автора бжрза зад сцената, появява се при прозореца
и говори нещо на ухото на резонйора).

Герой. Кжм вази имам аз молба една
Секунданти да сте от моя страна.

Мрачний. Как? . . .

Герой. Живот или смжрт!

Мрачний. Другарю, не е ли? . . .

Веселий. (Повдигайки си крака)
Ура! Аз обичам безумно дуели!

Мрачний. Кога ще се той сжстои?

Герой. В шест в зори.

Мрачний. Печалко се свжршват такива игри.

Автор (кжм директора). Вече е наредено.

Резонйор (излиза напред)
Пресека и краля са нищо след смжртта,
Който не е в гроба нек цени света!

Автор (хваща си главата). Но нали му казах, че той,
трябва да мжлчи! . . . (Слѣдва)

Редакция и администрация „Цар-Крум“ № 6, Варна.

Броя 4 лв.

Печатница „Светлина“ — Варна.